

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndășana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Istorul, (Sângeorgiu), Istorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcâdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iva-mare), Riureana (Cap. Măndăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târânceana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Asociațiunea” la Blaj.

(Reflecțiuni).

Ziarele noastre cotidiene au adus știri amănunțite despre înălțătoarele serbări dela Blaj, aranjate cu prilejul adunării generale de 50 ani a „Asociațiunii”. Din aceste rapoarte precum și din cele petrecute la Blaj în zilele acestea, trebuie să constatăm cu bucurie că noi Românii ne știm însufleți și în mod deosebit de impunător știm și putem manifesta pentru anumite idealuri culturale etc. Este aceasta o caracteristică a noastră, care nu ni servește decât spre laudă. Este știut că multe lucruri mari, monumentale pornesc din momente de însuflețire stântă, cum au fost momentele petrecute de cei mai aleși ai neamului nostru în istoricul orașel Blaj cu ocaziunea aceasta. Asemenea serbări sunt, de sigur, un semn de viață, de progres și totodată o școală pentru cei mulți ai noștri, în care învățăm a ne cunoaște și a ne crede în noi înșine. Cu alte cuvinte recunoaștem astorfel de serbări și manifestațiuni culturale la noi, toată importanța ce li se cuvine și dimpreună cu toți cei buni ne întărim tot mai mult în credința că un popor, care astfel se știe însufleți pentru cultură și progres nu e merit să piară.

Dar . . . să privim și dintr'altă parte lucrul. Este oare de ajuns între împrejurările de azi să ne încântăm pur și simplu de instituțiunile noastre etc., de oamenii noștri vrednici și în momente ca cele dela Blaj

din anul acesta, să ne minunăm înșine de mulțimea noastră și de însuflețirea ce ne stăpânește? Desigur că nu! Repetăm, că apreciam după merit manifestațiunile noastre culturale, politice etc. și ne închinăm rezultatelor, desigur bune, ale însuflețirii noastre curate și așa de puternice pentru cultură și progres. Dar adăugăm că nu este exchis, ca în avântul acesta să scăpăm din vedere cu totul *partea materială* a lucrului, sau *munca efectivă* indispensabilă la atingerea idealului pentru care ne însuflețim.

Serbând de multeori sgomotos, momente de ordin cultural sau politico-social să nu ajungem a ne mulțami cu însuflețirea de-o clipă, cât ține serbarea și să ne socotim munca, truda, *jertfa* materială pe care suntem datori a o aduce în interesul idealului.

Nu aducem acuze mai ales că serbările dela Blaj de sigur că nu ni-au oferit asemenea prilej — dar mărturisim, fără teamă de-a fi combătuți, că destule întruniri și adunări publice însuflețite se țin la noi, al căror rezultat real este zero sau aproape zero. Și aceasta din cauză că noi, — conștii sau inconștii, din comoditate sau în bună credință, că așa e bine — ne mulțămim cu *partea formală* a lucrului: vorbiri etc. și nu mergem înainte cu *exemplul practic* sau și dacă facem aceasta, *nu suntem consecvenți*. Să aducem un exemplu. Cutare despărțământ al „Asociațiunii” ține o prelegere în cutare comună din raionul său. Poporul bun și credincios — cum e al nostru — primește cu dragoste pe „domni” dela oraș. Se vorbește

frumos, se dau învățături bune și oamenii sunt încântați, dar deodată cu plecarea „domnilor“ din comună s'a rupt pentru multă vreme legătura, ce de-abia se făcuse între domni și popor. Sau la o adunare generală a „Asociațiunii“ vine lume preste lume. Aproape tot ce avem noi mai bun ca clasă socială și de regulă și ca stare materială. Se face seară de cunoștință, se țin ședințe, prelegeri, se ascultă concerte, se dau spectacole și lumea e încântată de abundența vieții noastre culturale-sociale, dar la urmă dacă ai cercetă mai de aproape, te-ai convinge, că mulți dintre cei prezenți nici nu sunt membrii ai Asociațiunii sau s'au făcut numai acum, de rușine că mulți directori de despărțăminte n'au raportat încă decând sunt ei directori, la comitetul central despre activitatea sau neactivitatea lor etc. etc.

De încheiere întrebăm, că oare dintre cei 30.000 de Români adunați pe Câmpul Libertății și privind încântați la înălțarea în văzduh a geniului românesc câți vor fi fost membrii ai Asociațiunii?

Dacă pe lângă însuflețirea frumoasă și puternică pentru ideal, de care adeseori dăm dovadă strălucitoare n'am încunjură unii *jerfta materială și munca efectivă* în serviciul aceluiași ideal, desigur am putea avea în curând mai mulți genii cuceritori de văzduhuri.

„Asociațiunea“ și băncile noastre.

În legătură cu apelul publicat în fruntea numărului nostru penultim, ca din prilejul sărbării jubileului de 50 ani de existență a „Asociațiunii“, băncile și însoțirile noastre să se înscrie, întrucât nu ar fi deja, în massă între membrii fondatori ai acestei instituții, apel care sperăm că va fi avut și va avea răsunetul cuvenit — lăsăm să urmeze o tabelă după despărțăminte, a băncilor cari și până acum au fost membrii ai „Asociațiunii“.

Desp. Abrud-Câmpeni:

- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: „Auraria“, „Detunata“, „Doina“, „Munteana“ și „Zlăgneana“.
- „ Agnita: nici un membru.
- „ Aiud-Teiuș: nici un membru.
- „ Alba-Iulia: nici un membru.
- „ Bechicerechiul mare: nici un membru.
- „ Beiuș: nici un membru.
- „ Bistrița:
- Membrii fondatori: „Bistrițeană“ și „Coroana“.
- „ „ pe viață: „Șoimușeană“.
- „ Blaj: nici un membru.
- „ Bocșa: nici un membru.
- „ Brad: nici un membru.

Desp. Bran:

- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinar: „Parsimonia“
- „ Brașov: nici un membru.
- „ Bucium: nici un membru.
- „ Bucium: nici un membru.
- „ Buziaș: nici un membru.
- „ Caransebeș:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinari: „Nera“ și „Sebeșana“.
- „ Ceica: nici un membru.
- „ Ciacova:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: „Ligediana“.
- „ „ ordinari: „Ciacovuna“.
- „ Cluj:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: „Economul“.
- „ „ ordinari: „Dreptatea“.
- „ Cohalm:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinari: „Economia“.
- „ Dej:
- Membrii fondatori: „Banca pop.“ și „Someșana“.
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinari: —
- „ Deva:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinari: „Agricola“ (Hunedoara), „Corvineana“, „Hondoleana“ și „Hunedoara“.
- „ Dobra: nici un membru.
- „ Făgăraș:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: „Furnica“, „Olteana“, „Șercăiana“ și „Voileana“.
- „ „ ordinari: „Însoțirea de credit“ (Viștea-sup.), „Porumbăceana“ și „Unirea“
- „ Gherla: nici un membru.
- „ Hălmagiu: nici un membru.
- „ Hațeg:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: —
- „ „ ordinari: „Hațegana“.
- „ Hida-Huedin: nici un membru.
- „ Ibașfalău: nici un membru.
- „ Lăpuș: nici un membru.
- „ Lipova: nici un membru.
- „ Lugoj:
- Membrii fondatori: —
- „ „ pe viață: „Făgețana“.
- „ „ ordinari: —
- „ Marghita: nici un membru.
- „ Mediaș: nici un membru.

Desp. Mercurea:

- Membrii fondatori: —
 „ pe viață: —
 „ ordinari: „*Insoțirea de credit*“ (Apold) și „*Mielul*“.
- „ Mociu: nici un membru.
 „ Murăș-Ludoș: nici un membru.
 „ Murăș-Oșorheiu: nici un membru.
 „ Murăș-Uioara: nici un membru.
 „ Năsăud:
 Membrii fondatori: „*Aurora*“ (Năsăud).
 „ pe viață: „*Fortuna*“ și „*Mercur*“.
 „ ordinari: —.
- „ Noerich: Nici un membru.
 „ Orade:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: —.
 „ ordinari: „*Bihoreana*“.
- „ Orăștie:
 Membrii fondatori: „*Ardeleana*“.
 „ pe viață: —.
 „ ordinari: —.
- „ Oravița:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: —.
 „ ordinari: „*Casa de păstrare*“ (Sasamontană).
- „ Panciova:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: „*Concordia*“ și „*Steaua*“.
 „ ordinari: „*Sentinelă*“.
- „ Reghin: nici un membru.
 „ Săliște: nici un membru.
 „ Sănmărtin: nici un membru.
 „ Sănmiclăușul mare: nici un membru.
 „ Sătmăr Ugocea:
 Membrii fondatori: „*Sătmăreana*“.
 „ pe viață: „*Persieiu*“.
 „ ordinari: —.
- „ Sebeșul-săsesc:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: „*Sebeșana*“.
 „ ordinari: „*Insoțirea de credit*“, (Loman).
- „ Sibiu:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: „*Izvorul*“, Sebeșul de jos.
 „ ordinari: „*Avrigeana*“.
- „ Sighișoara: nici un membru.
 „ Șimleu:
 Membrii fondatori: „*Silvania*“.
 „ pe viață: „*Chiorana*“.
 „ ordinari: —.
- „ Tășnad: nici un membru.
 „ Teaca:
 Membrii fondatori: —.
 „ pe viață: —.
 „ ordinari: „*Filiala Bistrițanei*“.
- „ Timișoara:

Membrii fondatori: „*Timișana*“.„ pe viață: „*Coroana*“.„ ordinari: „*Bănățeană*“ și „*Chiseteiana*“.

Desp. Treiscaune: nici un membru.

„ Turda:

Membrii fondatori: —.

„ pe viață: —.

„ ordinari: „*Arieșeană*“.

„ Vârșet: nici un membru.

„ Zernești: nici un membru.

Afară de despărțăminte: Membrii fondatori: „*Victoria*“, Arad.

Rezumând avem deci în 60 de despărțăminte în total 57 de bănci membre la „Asociațiune“: anume 10 membri fondatori, 22 membri pe viață și 25 membri ordinari.

Precum suntem informați cu ocazia adunării generale jubilară din Blaj deja s'au înscris câteva bănci ca membri fondatori și sperăm că exemplul acestora va fi urmat și de celelalte institute de bani ale noastre.

Numele băncilor noi, înscrise între membri „Asociațiunii“ se vor publica în unul din numerele noastre viitoare.

Primejdia valahă.

— Rubrică permanentă. —

(Fine).

Continuarea interesantelor comunicări de sub această rubrică ale distinsului nostru colaborator „Cetitor“ a trebuit întreruptă în nr. trecut, din motive independente de noi. (Vezi R. E. Nr. 35).

„Urmează întrebarea, că spre îndeplinirea funcției de care e vorba, potrivită e oare însoțirea nu tocmai firească a celor trei institute financiare cu Statul?

Institutul de credit ipotecar ungar (Magyar Földhitelintézet) și-a câștigat, fără îndoială, mari merite pentru satisfacerea creditului ipotecar în Ungaria. A fost în stare să satisfacă ieftin și avantajos cererile (întreruperi: Și repede! Ilaritate). Drept, că pentru siguranța emisiunilor sale și pentru menținerea intactă a prestigiului său, în cursul acordării împrumuturilor manifestă o procedură așa de conservativă, încât cererile urgente de regulă nu ajungeau în situația să se adreseze la Magyar Földhitelintézet. (Ilaritate). Câțiva ani înainte, pe timpul războiului ruso-japonez, institutul avea o adunare generală. Un om nenorocit, fost secretar de Stat, s'a infățșat la adunare, zicând: În aceeași zi mi-am prezentat scrisorile de intabulare pentru un împrumut, când s'a început asediul Portului-Arthur. Port-Arthur s'a predat, dar împrumutul încă nu mi s'a chitat. (Ilaritate sgomotoasă).

Al doilea cusur e proporția de însărcinare.

Deunăzi fu la mine un mare proprietar, foarte cinstit și foarte inteligent. Magyar Földhitelintézet obișnuiește a-l angaja ca prețuitor în ținutul său. Se plânse, că deși ia ca bază prețurile de circulație de astăzi

totuși nu a fost caz, în care institutul să fi acordat credit de cincizeci la sută a valorii de prețuire.

Crezând că procedeul constituie o știrbire a reputației sale, el solicită institutul să-i considere strict prețuirile. Așa de strict, încât el e capabil să cumpere pământurile, pe cât le prețuește. Prin urmare, pot să acoarde în toată liniștea cincizeci la sută. În zădar. Nici așa nu se acceptează. Imprumuturile acordate abia fac 30—40 la sută.

Iată institutul, căruia i se atribuie experiența bogată de afaceri, puterea iscoditoare, promptitudinea, reclamate de afaceri.

Acolo e Reuniunea de credit centrală regnicolară (Országos Központi Hitelszövetkezet). Lucrează de decenii, pe baze așa numite altruistice. Condițiile de credit îi sunt mai grele decât ale societăților acționare, cari lucrează pentru profit.

Acolo e Reuniunea centrală regnicolară (Országos Központi Hitelszövetkezet). Ea va manifesta oare agilitate, iscodire de afaceri, în măsură trebuitoare? Ea, care în propria sferă de activitate, s'a purtat așa de culant și prevăzătoare, încât mai pe urmă a trebuit să fie sanată cu ajutor de milioane din partea guvernului!

Aceste sunt institutele, cărora legea le incredințează rezolvirea parcelărilor și colonisărilor, a problemei importante de cumpărări urgente, le incredințează conducerea și negocierile gingașe, acțiunea cea mai complicată, ce rezultă din transacții și din procedurile cârților fonduare.

Dar Statul? Acțiunea va succeda doar cu ajutorul Statului, cu ajutorul funcționarilor Statului?

De ce nu-și isprăvește Statul lucrurile din regia proprie? De ce incredințează altora desfacerea hârtiei, produsă în fabricile proprii, recunoscând că la lucrul acesta nu se pricepe? De ce incredințează altei societăți, pe acții, desfacerea de sare, tutun: articole, ce le produce în monopol? Recunoaște, că nu dispune de agilitatea trebuitoare în afaceri. Și când lasă în comision, societăților pe acții, desfacerea mărfurilor și articolelor produse în regie proprie, de ce voește să ia el în mână afacerile de parcelări, cari reclamă mai multă perspicacitate și agilitate, cari sunt împreunate cu mai mare rizic și de cari se îngrijesc astăzi organisme corespunzătoare?

În toate colonisările și parcelările, executate până acuma din partea Statului, nu am putut descoperi acel punct de vedere economic mai înalt, acea prevedere, acea considerare superioară a rațiunilor sociale, cu a căror lipsă ne acuză pe noi! Am văzut în Transilvania, în ținuturi locuite de naționalități, colonisări făcute de Erar. Pe câte un teritor de 15—20 jugăre s'au îngrămădit case mari, în cari coloniștii nici nu intră, numai interesele le plătesc. Am văzut cazuri, când la trei ani, după ce coloniștii, au luat în primire partea lor, încă nu le era scrisă pe nume la cartea funduară. Aceste și alte exemple nu ne îndreptătesc la speranțe mari în acțiunea socială, națională, politică și economică a instituției pusă la cale de Stat.

Dar ni se spune, că noi lucrăm pentru profit iar instituția, care se întemeiază va lucra fără profit, deci va vinde mai ieftin pământ sătenilor. Problema e imposibilă. Dacă domnii chemați la conducerea noului institut nu se vor crede infalibili, vor trebui să admită că pe lângă precauțiunea cea mai strictă, nu vor putea face toate cumpărățile în mod favorabil. Dacă cumpărăturile favorabile le vor vinde fără profit de unde vor acoperi pierderile, când vor vinde cumpărăturile nefavorabile? (Intreruperi: Din dări suplimentare. Ilaritate).

Avem un exemplu foarte potrivit de a arăta cum se vor acoperi pierderile. Înainte de asta cu vre-o 10 ani, când se porni la noi mișcarea de parcelare și când, deodată cu asta, se porni și mișcarea, ca politica de parcelare și colonizare să se facă pe bază altruistă, un curent asemănător se ivi și în Galiția. Banca provincială din Galiția, un institut cu totul altruist, puternic și mare, întemeia de-a dreptul o reuniune de parcelare, în scopul să parceleze fără profit, ca poporul să ajungă cu înlesnire la pământ, ca profitul de samsar să dispară și să urmeze fericirea generală. Astăzi, reuniunea din Galiția a bancrotat și pe Stat la costat milioane ca să scape de ruină țărani, spre a căror mântuire se formase reuniunea? Cum? Parcelatorii particulari, contra cărora se formase instituția aceasta, au cumpărat și mai departe proprietățile bune și ieftine, iar cele scumpe și rele le-au lăsat pe seama Reuniunii, care le-a încărcat apoi în spatele țărănimii.

E mare optimism, deci, de a te bucura că agilitatea lui Magyar Földhitelintézet, altruismul lui Kisbirtokosok Földhitelintézete, prevederea lui Központi Hitelszövetkezet și iuțeala funcționarilor Statului (Ilaritate) vor fi în stare să pună la cale o astfel de instituție, care ocupându-se cu ramul cel mai greu de afaceri, să se poată feri.

În țările mai dezvoltate, mai cultivate, unde simul de economie socială e mult mai dezvoltat și acțiunea de colonizare are rol mai important: cercurile dirigente, guvernele, legislația, factorii politici, au ajuns la experiențe cu totul opuse, decum și-a ajuns la noi. În Polonia germană, Comisia de colonizare s'a asociat cu banca particulară Landbank. Erarul prusian se folosese de experiența practică a institutului din urmă pentru a continua politica de colonizare. Când astfel e experiența în Prusia și Galiția, la noi se relevează ca un arcanum necesitatea unei instituții, care să curme toate abuzurile, să fie izvorul tuturor bunătăților, al cărei altruism e foarte ușor, fiindcă nu o costă nici un ban.

În fine, pentru noi e cu totul indiferent ce se va întâmpla cu noua instituție: dacă peste câțiva ani va suferi pierderi, ce vor trebui plătite din tezaurul public, fiind motivate în bugetele anuale. Pe noi ne împoartă întrebarea, că cu ce drept jignește guvernul celelalte institute, cari dezvoltând concurența cea mai firească, cea mai sănătoasă, execută mișcarea de parcelare și colonizare în modul cel mai satisfăcător!

Trebue să ne ridicăm cuvântul de protestare, când noul institut e scutit de toate taxele și dările, sub a căror povară noi suntem siliți să lucrăm cu mai mult câștig, partea principală a căruia o vărsăm în buzunarele Erarului. Și când, prin impunerea taxelor, pe noi ne împintea să vindem mai scump, în umbra acestui odiu, ca remediu, se contemplează institutul, la a cărui înființare primul moment e desființarea acelor taxe. Noi suntem contribuabili către Stat. Dările noastre se încasează în prima linie. Prin urmare, putem protesta cu tot dreptul, când spre scopurile activității, ce am practicat-o cu succes până acuma, ni-se pune în coaste o astfel de concurență, care pur și simplu va fi scutită de toate dările.

Astfel a fost conferința lui Dr. Éber Antal. Păreri analoge s'au auzit și în Parlament, în debaterile asupra proiectului de lege. Încă în comisia financiară contele Batthány Tivadar a semnalat excepțiile lui Dr. Éber. Dr. Hantos Elemér și Várady Zsigmond din partidul muncii; Ráth Endre și Kelemen Samu: din partidul lui Justh; Simonyi Semadam Sándor, din partidul poporal, au luat poziție hotărâtă în favorul băncilor. Dar s'a dovedit că băncile nu sunt organizate pe deplin, nu parează atacurile cu forță suficientă. Astfel, deputații, cu *frica de Valahi și de Slovaci*, au rămas învingători. Abia o mică concesie s'a esoperat pe seama băncilor. Dar și această cu escluderea băncilor și intereselor românești. S'a hotărât anume, ca și alte institute financiare, ori particularii, să fie scutiți de taxe și competențe, când fac parcelări de *interes general*. Acest „interes general” îl califică ministrul de finanțe și ministrul de agricultură. Am vrea să vedem și să știm: care ministru regesc unguresc de finanțe, ori de agricultură, va califica și interesele românești drept interese publice?

Inseși guvernele ungurești, nu ne consideră ca pe supușii Ungariei. De ce mai trâmbițează atâta vestita „unitate a ideii...“?

Cetitor.

O bancă românească în America.

(Fine).

III.

Ce fac acuma țărani noștri cari câștigă bani, dar cari nu știu ceti și serie englezește, ba mulți nici românește?

Prin poștă nu prea cutează a trimite bani, ca nu cumva să se facă vre-o încurcătură și să nu-și mai poată primi banii înapoi decât cu tâlmaci și cu advocați plătiți bine. Băncile jidovești i-au părilit de atâtea ori. Au venit în urmă și „domnii de români” tot așa!

Fac rău de tot. S'au învățat să-și depună banii pe la cărcimari, pentru cari nu numai că nu primesc nimic interes, dar mai și plătesc încă pentru că-i grijesc. Tot cărcimarii fac și trimiterele de bani, lucru foarte ușor, dar pe care îl fac tot pe plata bună.

Cei mai mulți, grijesc banii cum îi pot, și-i trimis acasă prin cunoscuți sau rudeni când acestia se înapoiază în patria veche.

Bancherii jidani, ca totuși să nu piardă din mâni pe cel mai bun element de exploatat, se folosesc acum de alte mijloace. Primesc în oficii *funcționari români*, chiar și atuncea când aceștia nu știu nici scrie nici ceti, numai să știe bea bine, ca să meargă prin cărcime și acolo între păhare să ademenească pe muncitorii noștri. Cât de mult țin aceste lipitori la Români, e destul să spun, că o bancă jidovească mi-a imbiat și mie, salar lunar de 80 dollari ca să-i permit să se folosească de titula mea de preot român, iar în oficiu să merg „numai când voiu avea timp”.

După toate acestea constat că stăm în fața unor stări de tot jalnice. În America avem floarea muncitorimei noastre, care nu e de vină dacă a fost silită să treacă Oceanul, și nu e de vină dacă nu-și știe păstră, și nu-și știe apăra și grijii agoniseala sa.

Ar fi datorința celor buni de acasă și în primul rând datorința băncilor noastre ca să facă ceva și pentru cei din America. Nu se cere doar multă muncă și nu se cere ca să pună în risic sume colosale de bani.

Un om de incredere, un bărbat cinstit, numele unei bănci și o garanție depusă la stat, atâta tot. „Albina”! Cine nu cunoaște acest nume și cine nu știe că e matca băncilor noastre, tot bănci sigure, nu ca agențiile jidovești din America. Dacă s'ar svoni în America că este o „Albină” nu mai trebue nici o altă reclamă și în o singură zi s'ar ridica zeci și sute de de mii de dollari din cassele cărcimelor, din băncile jidovești și de pe fundul cuferelor, spre a fi depuși la această bancă. Români noștri nu capătă astăzi interese după banii lor depuși pe ici pe colo, și ce bine le-ar cădea când o bancă sigură românească le-ar imbia și ceva interese. Unde mai stă, că dacă li s'ar spune bunăoară, că venitul curat al interprinderii merge în „fondul cultural”, nimenea n'ar primi interese, ba poate ar mai jertfi ceva pe lângă acestea, căci Românul jertfește mult, când are de unde, și când lucrările merg bine, se învârtesc mulți bani și în mâinile românești.

Dar ca să nu vorbesc mult, și să nu apar prea idealist să vedem cam ce ar putea fi o „Albină” în America și cât fagur și miere ar putea adună în un an de zile.

Să zicem că „Albina” care ar avea să trăească în America să fie numai un oficiu de mijlocire, cu o garanție depusă la stat de cel puțin 25 mii dollari. Scopul ei să fie *primirea de depuneri și trimiterea de bani în Europa, vinderea biletelor de vapoare, îndeplinirea afacerilor notariale publice, precum și legalizarea de documente prin consulatele Austro-Ungare.*

În America sunt astăzi și vor fi totdeauna cel puțin 150 mii de Români dintre cari 100 mii din Un-

garia și Transilvania, iar restul din România, Bucovina și Macedonia.

Dintre acești 100 mil țărani de ai noștri, merg și vin în fiecare an, cel puțin 6—7 mii. Dela un bilet de vapor câștigul e 2 dollari. Dacă s'ar vinde numai 2 mii de bilete pentru ceice merg la America și 5 mii pentru ceice se întorc, ar rezulta un venit anual de cel puțin 14—15 mii de dollari.

Depunerile la cărciumari, la agențiile jidovești și băncile americane sunt astăzi de cel puțin un milion și jumătate, cari nu aduc interese.

Trimiteri de bani se fac în fiecare an cel puțin de 3 milioane dollari, iar câștigul după trimiteri e 40 centi la 100 de dollari, ar fi deci cel puțin 15 mii de dollari.

Actele notariale și legalizări de documente prin consulat se fac anual cel puțin 10 mii.

Socotind că pentru astfel de acte astăzi se încasează 4—5—7 dollari, ar veni la an cel puțin 50 mii dollari, între cari sunt a se socoti și taxele consulare.

Venitul pe care l-ar putea avea o astfel de întreprindere ar fi deci cam următorul:

Din bilete de vapoară	15,000 dollari
Trimiteri de bani	15 000 "
Acte notariale și legalizări }	20,000 "
Prin consulat numai	"
Și din interesele după depuneri (4%) cel puțin	30,000 "
	<u>80,000 dollari.</u>

Dintre cari 30,000 să se speseze cu oficiul și oficanții, iar restul de 50,000 dollari să se folosească spre scopuri culturale.

Accentuez încă odată, aceasta ar fi minimalul câștigului pe care l-ar putea avea o bancă românească în America. Și iacă nici nu e așa de mare, căci, astăzi încă, după ce s'au întâmplat atâtea mișelii și tot mai trăiesc pe urma Românilor cel puțin 50 de agenți jidani apoi o mulțime de cărciumari și comercianți cari învârt negoțul cu bani românești.

Unde mai rămân celelalte foloase apoi, pe cari această bancă le-ar aduce Românilor emigrați, bunăoară sfaturile bune ce se pot da atât celor ce pleacă acasă cât și celor ce sosesc în America, precum și scutirea multelor pierderi, cari numai în anul acesta se urcă la cel puțin 20,000 dollari.

Le-am scris acestea în deplină convingere și credință, că o bancă românească în America ar fi de folos obștesc și ar reuși să concentreze banii românești. Cei competenți să mediteze cum s'ar putea realiza mai bine ideea înființării unei astfel de bănci.

(Lupeni)

Ioan Podea
fost preot în America.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, la 8 Septemvrie 1911.

Situația pieții financiare plutește în ape nesigure din cauze politice. Zilele din urmă a săptămânii trecute s'a ivit o agitație în piața financiară a Londrii și până azi privirile sunt ațintite într'acolo. Rezultatul a fost că escontul particular s'a ridicat la 3%, ba la începutul săptămânii ăsteia până la 3¹/₅.

S'a înrăutățit și situația băncii engleze, deoarece speculațiile mari de bursă din Brasilia au atras mult aur, așa că nu este siguranță că se vor putea satisface toate necesitățile financiare de toamnă, numai cu ajutorul capitalului european, fără să apeleze și la capitalul american. În urma acestora probabil că va fi ridicat etalonul băncii. În zilele din urmă a urmat o îmbunătățire prin faptul că a încers la bancă o cantitate mare de aur din Africa sudică, înlocuind pe cel transportat în Brasilia.

Relațiile încordate politice dintre puteri pentru Marocco, au ridicat și în Berlin escontul particular la 3¹/₅. Prețul banilor în ziua ultimă a scăzut totuși la 3¹/₅.

Tot așa puțin favorabilă e situația în monarhia noastră. Cu toată ridicarea contingentului de bilete scutite de dare, circulă azi bilete supuse dării până la 68.4 mil. coroane. Dacă nu s'ar fi ridicat contingentul cu 200 milioane, azi ar plăti Banca austro-ungară dare după K 208 mil., cu K 152 mil. mai mult ca anul trecut.

CRONICA.

Membrii noi ai societății pentru fond de teatru. Membri fondatori: banca „Patria”, din Blaj, Petru Mocsonyi, Petru Ionașiu, A. Blăjane preot în Obreja, Alma Dr. Pop, Lugoș. d-na și d-l Dr. St. Morar și Isidor Saturn preot în Merișor.

Membrii pe viață: Dr. Enea Papiu adv. Orăștie, Dr. Ioan Dobrea preot Corbu, Dr. Ales. Nicolescu profesor Blaj, Gavril Grama Corbu, Emil Frâncu preot Cerghidul mare, Dr. Iustin Cloșca Iuga, Brașov, Victor Stanciu, Aurel Hârșian preot Cenade, Simeon Moldovan v-protop. Ufalăul sășesc, Octavian Mureșan preot Sibiu, Valeriu Suciu prof. Blaj, Iuliu Grama preot Chiheriul de sus, Dr. Horia P. Petrescu Brașov, Nicolae Rusu prop. Poiana Arieș, Stefan Pop canonic Blaj, Sever Selagian Pusztaholod, Teodora n. Radu Pusztaholod, Nicolae Motora preot, Traian Cibian preot Cella, Pompiliu Piso preot gr. or. Cărpiniș și Dr. Victor Bontescu adv. Hațeg.

Averea „Asociațiunii”. Conform unei table statistice publicată în numărul iubilar al „Transilvăniei” averea „Asociațiunii” se prezintă în cele 5 decenii de existență a acestei instituții cum urmează:

Anul 1861/2	K 21,960
” 1871/2	” 114,156
” 1881/2	” 161,338
” 1891	” 371,828
” 1901	” 542,303
” 1910	” 922,985

Bursele, premiile și ajutoarele votate de „Asociațiune” în cei 50 de ani de existență se urcă la K 221, 216.

Vlaicu zboară la Sibiu! Aviatorul român, d-l inginer Aurel Vlaicu, va sbura și în Sibiu, Duminecă în 17 Sept. n. Aeroplanul său e expus spre vedere publică în sala Gesellschaftshaus. Prețul de intrare 1 cor. Studenții, soldații și țărani plătesc 50 bani.

Falimentul băncilor ungurești. După institutul de credit din Deva, vine acum a doua bancă ungurească, care se dă peste cap: „Cassa de păstrare“ ungurească din Abrud. A fost întemeiată în 1887 cu un capital social de 50,000 cor. Bilanțul din 1909 arată un câștig de 5400 cor. iar bilanțul din 1910 nu s'a încheiat încă. Și în vremea când băncile lor falimentează pe rând, presa ungurească saturată de șovinism, are cinismul să strige împotriva băncilor române, cari au dat dovezi strălucite de soliditate, și de cinste.

Datele statistice definitive asupra comerțului exterior al Ungariei pe 1910. Importul întreg al Ungariei în 1910 se cifrează cu K 1852 mil. iar exportul K 1,737 mil. Acest deficit al bilanțului ungar de mărfuri este cu 27 milioane mai mare ca cel din anul anterior. Deficitul mare din anul 1909 s'a justificat prin recolta slabă de grâu, căci să știe că numai pentru grâu au ieșit atunci din țară rotund K 100 mil. În anul 1910 urcarea neobicinuit de mare a importului revine mai ales asupra articolelor de industrie și anume: asupra articolelor de lână, mașini, mărfuri de confecțiune, piei prelucrate și pielărie, lemne și a mărfurilor de ferărie.

Prin faptul că cea mai mare parte din mașinile și mărfurile de ferărie importate sunt destinate pentru economia de câmp, se vedește progresul realizat pe acest teren.

În ce privește exportul, aici se arată numai o mică diferență față de trecut. Prețul urcat al vitelor creșterea exportului de zahăr în Orient și recolta bună la grâu și secară au fost contrabalansate ușor prin scăderea exportului de făină — mai ales ce privește calitatea — precum și scăderea exportului ovășului și orzului.

Greva împiegaților căilor ferate austriace în perspectivă. Din cauza scumpetei celei mari împiegații căilor ferate austriace se pregătesc pentru, cazul, dacă guvernul nu le va veni în ajutor, să decreteze greva, care se va manifesta mai întâiu prin o rezistență pasivă iar mai târziu, dacă va fi nevoie, printr'o grevă generală.

Vânzare de bucate pentru sămănat. La moșiile erariale din Kisbér, Bábolna, Mezöhegyes și Fágáraș precum și la domeniul Coroanei din Gődöllő se vând bucate și alte produse agricole pentru sămănat. Vânzarea, se face cu bani gata, iar prețurile se stabilesc astfel, că la moșiile din Kisbér, Bábolna Mezöhegyes și Gődöllő față de prețul de bursă, iar la Fágáraș față de prețul de piață se scade în Kisbér 83, în Bábolna 60, în Gődöllő 30 flieri și în Mezöhegyes 1 Cor. la maja metrică, ca spese de transport. Un econom poate cumpără până la 100 m. m. de bucate și până la 10 m. m. altfel de sămințe. Produsele cumpărate au a se folosi exclusiv pentru sămănat, de aceea cumpărătorii, la cerere, au să dovedească cu atestat oficios dela comună, că de fapt au lipsă de sămințele ce voiesc a cumpără. Transportul la gară îl face respectiva comună gratuit. Pentru sămințele de toamnă sunt a se face anunțările până la 1 Octomvrie, iar pentru cele de primăvară până la 1

Decemvrie 1911. Ca vadiu pentru comande trebuie depus înainte câte 1 Cor. de m. m.

Plicurile transparente oprite. Conform unei ordinațiuni nouă a direcțiunii poștei și telegrafului, scrisorile pachetate în plicuri transparente nu se mai primesc pentru expediție, recomandat, nici pentru străinătate, nici pentru interiorul țării. Asemenea sunt deschise dela expediția poștală plicurile, a cărora parte de adresă este tăiată.

Sumar.

„Asociațiunea“ la Blaj. — „Asociațiunea“ și băncile noastre. — Primejdia valahă. — O bancă românească în America. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronica*: Membrii noi ai societății pentru fond de teatru, Averele „Asociațiunii“, Vlaicu zboară la Sibiu, Falimentul băncilor ungurești, Datele statistice definitive asupra comerțului exterior al Ungariei pe 1910, Greva împiegaților căilor ferate austriace în perspectivă, Vânzare de bucate pentru sămănat, Plicurile transparente oprite.

„LUNCANA“, institut financiar, societate pe acții în Marghita, (com. Bihor).

Publicăm pozițiile principale ale bilanțului brut pro August a. c.

Activele fac	cor. 449.357.99
Fondul de rezervă	„ 880.21
Cambiile de bancă	„ 72.898.—
Cambiile cu acoperire hipotecară	„ 190.064.—
Depoz. spre fructificare	„ 85.400.71

Depozitele — cari au crescut în luna ultimă cu peste 40.000 cor. — se fructifică cu 5 și 5½%, iar sumele dela 10.000 cor. în sus cu 6%.

(1—2)

Diracțiunea.

„VULTURUL“ institut de credit și economii. societate pe acții în Tășnad.

CONCURS.

Diracțiunea institutului de credit și economii „Vulturul“ din Tășnad (Tasnád Szilágy m.) publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu salariu de 2000 K.

Dela recurenți să recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale cu examen de maturitate și să aibă praxă deplină în toate agendele de bancă.

Cererile provăzute cu documentele de lipsă sunt a se înainta direcțiunei până la 20 Septemvrie 1911.

Prezentarea în persoană este în interesul recurentului.

(1—2)

Diracțiunea.

„ARIEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Turda.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Arieșana“ societate pe acții în Turda, ținută la 24 Faur a. c. având în vedere dezvoltarea treptată a institutului, a hotărât estinderea cercului de activitate prin înființarea de filiale și totodată urcarea capitalului social dela 160.000 Cor. la 300.000 Cor. prin emisiunea alor 1400 buc. acții nouă în valoare nominală de 100 Cor. —

Cu executarea acestor hotărâri s'a încredințat direcțiunea, care totodată raportează că până în prezent a deschis filiale în Iara-de-jos și în Ghirișul-de-aries, și că cererile de împrumut ale clientelei — cari până acum, conform bilanțului trecut au fost satisfăcute fără reescompt, — de acum înainte din capitalele disponibile nu mai pot fi împlinite.

Direcțiunea pe baza acestei hotărâri esmite următorul prospect de emisiune și ofere spre optare, respective subscriere nouele acțiuni pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar are dreptul de a opta în valoare nominală de 100 Cor. la acție și 3 Cor. spese de emisiune, atâtea acții, câte are transcrise în cartea acționarilor.

2. Pentru acei acționari, cari ar dori se subscrie un număr mai mare de acții de câte au înregistrate, precum și pentru neacționari prețul unei acții noue se statorește în 120 Cor. și 3 Cor. spese de emisiune.

Opțiunea precum și nouele subscrieri, Direcțiunea le va primi în ordinea intrării listelor de subscriere.

3. Sumele intrate peste prețul nominal al acțiilor, după detragerea speselor de emisiune, se vor adăuga la fondul de rezervă.

4. Terminul pentru dreptul de optare precizat în punctul prim se fixează până la 1 Nov. c. iar pentru subscrierea celorlalte acții, fără drept de optare, până la 1 Dec. 1911.

5. Prețul acțiilor se solvește la următoarele termene:

a)	la subscriere	10%	și 3 Cor. spese de emisiune	
b)	până la 31 Decembre 1911			20%
c)	" "	1 Martie 1912		10%
d)	" "	1 Maiu 1912		20%
e)	" "	1 Iulie 1912		10%
f)	" "	1 Septembrie		15%
g)	" "	1 Novembre		15%

1-2

Acționarilor însă le stă în voie a solvi și mai multe rate de odată. După sumele solvite, dela ziua solvirii se compută 5% dobândă, pentru ratele decăzute și nesolvite la timp se vor computa 6% interese de întârziere și totodată direcțiunea își rezervă dreptul a se conforma §. 11, care sună!

„ . . . Nesolvindu-se vre-o rată din acțiuni la timpul său, direcțiunea provoacă prin publicarea de 3 ori a numărului respectivei acțiuni, în foile societății, pentru răspunderea ratei restante și când nu se solvește nici după 4 săptămâni dela ultima publicare prin jurnale, atunci posesorul acțiunii se provoacă direct prin poștă la solvire, care dacă în 15 zile dela expedarea provocării n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se declară pierdut și sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al institutului.

Excepțiunea se face pentru orfani, al căror tutor după denumirea primită din partea respectivei sedrii orfanale — este îndatorat a răspunde ratele restante în timp de 6 luni cu 6% interese de întârziere“.

6. Acțiunile din noua emisiune vor intra în toate drepturile acțiilor vechi numai cu 1 Ianuarie 1913

7. Acțiunile noue se vor elibera numai după solvirea întregului preț, iar solvirile parțiale se vor cvita în un certificat interimal.

8. Subscrierea de acții e a se face pe contrapagina prospectului și solvirile se efectuesc la cassa institutului.

9. Pentru hotărârea definitivă asupra înmulțirii capitalului social și pentru modificarea corespunzătoare a statutelor atât vechii acționari, cât și noii subscriitori vor fi convocați la adunarea generală, care va putea hotărâ înmulțirea capitalului social și la sumă mai mare, sau mai mică decât 300.000 Cor., după cum capitalul asigurat prin semnările de acții acceptate de direcțiune, va fi mai mare, sau mai mic.

Turda, la 19 August 1911.

Direcțiunea.